

Sygn. akt IV CSK 306/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku J. S.
przy uczestnictwie Gminy Miasta I.
o stwierdzenie nabycia spadku po F. B.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 listopada 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 17 stycznia 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęła skarga kasacyjna wnioskodawcy J. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 17 stycznia 2013r. Zawarty w skardze wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania został oparty na przesłance istnienia potrzeby wykładni art. 952 § 1 k.c., budzącego zdaniem skarżącego poważne wątpliwości.

W odpowiedzi na skargę uczestnik postępowania Gmina Miasta I. wniosła o odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, bądź w ostateczności oddalenie tej skargi oraz o zasądzenie w każdym przypadku kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia cechujący się występowaniem ze szczególnym natężeniem interesu publicznoprawnego.

W postępowaniu nieprocesowym, zgodnie z treścią art. 519¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie - w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W pozostałym zakresie do skargi kasacyjnej złożonej w postępowaniu nieprocesowym odpowiednie zastosowanie na zasadzie określonej w art. 13 § 2 k.p.c. znajdują przepisy o skardze kasacyjnej zawarte w dziale Va kodeksu postępowania cywilnego.

Według art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jak podkreśla się w orzecznictwie, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności do uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II PK 274/11, niepubl.).

Argumenty powołane przez skarżącego i jego zdaniem przemawiające za istnieniem potrzeby wykładni art. 952 § 1 k.c. ze względu na poważne wątpliwości należy uznać za niewystarczające.

W istocie rzeczy wskazywane przez skarżącego orzeczenia Sądu Najwyższego mające przemawiać za istnieniem wątpliwości interpretacyjnych co do zwrotu „obawa rychłej śmierci” użytego w art. 952 § 1 k.c. nie są ze sobą niespójne. Ewentualna niespójność orzecznictwa powodowałaby zresztą możliwość powołania się na przesłankę potrzeby wykładni przepisu prawa wywołującego rozbieżność w orzecznictwie sądów, na co skarżący nie powołał się w swoim wniosku.

Przytoczone przez skarżącego judykaty stanowią wyraz niekwestionowanej ostatnio linii orzeczniczej, w której Sąd Najwyższy preferuje na gruncie wykładni art. 952 § 1 k.c. teorię mieszaną tj. łączącą ze sobą czynniki subiektywne i obiektywne jakie należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu istnienia obawy rychłej śmierci testatora w chwili sporządzania testamentu ustnego.

Instytucja testamentu ustnego i przesłanek do jego sporządzenia, doczekała się szeregu wypowiedzi w doktrynie jak również w orzecznictwie, w związku z czym obecnie nie budzi już poważnych wątpliwości, na które powołuje się skarżący. Wypowiedzi judykatury dotyczą także okoliczności istotnej z punktu widzenia sprawy skarżącego, a więc oceny zamiaru samobójczego jako przesłanki testamentu ustnego w postaci obawy rychłej śmierci (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2006 r., IV CSK 74/06, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2003 r., III CK 7/02, publ. w OSNC 2005/1/7, Biul.SN 2004/4/9, M. Prawn. 2004/17/806).

Sąd Najwyższy nie dostrzegł z urzędu uchybień przemawiających za nieważnością postępowania.

Mając wszystko powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. *a contrario* w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c. i art. 520 § 2 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 i § 8 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., Nr 490) zasądzając od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania kwotę 180 zł tytułem wynagrodzenia fachowego pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym.

aw

es